

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษา ครั้งนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาไว้รวม 3 ประการ ดังนี้ :-

1. ศึกษาเกี่ยวกับพื้นฐานทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และการจัดการระบบนิเวศชุมชนเผ่าม้ง
2. ศึกษาพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสังคมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศชุมชนของชาวเขาเผ่าม้ง
3. ศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศชุมชน ต่อระบบความสัมพันธ์ทางสังคม และ ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเผ่าม้ง

การศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศชุมชนที่มีผลต่อความสัมพันธ์ทางสังคมชนเผ่าม้ง และได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามที่กล่าวมาข้างต้น ผลการศึกษาได้มาจากเอกสาร การสังเกต ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม และผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ชนชาวเขาเผ่าม้งมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน รูปแบบและโครงสร้างที่อยู่อาศัย การแต่งกาย ภาษาพูด ความเชื่อเรื่อง ผี สาง เทวดา และประเพณี ตลอดจนการอยู่ร่วมกันภายในสังคมสามารถบ่งบอกถึงอัตตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ของชนเผ่าม้งได้

ระบบความเชื่อของชนเผ่าม้ง ในอดีตที่ผ่านมาในวิถีชีวิตประจำวันจะมีความผูกพันกับเรื่อง ผี สาง เทวดา สถานที่ทุกแห่งในระบบจักรวาล มีความเป็นเจ้าของที่มีความเร้นลับแอบแฝงอยู่ เช่น เทพยดา อารักษ์ ค่อยคุ้มครอง การจะกระทำใดๆ ต้องมีการบอกกล่าวหรือทำพิธีกรรม เช่น ไห้ว เพื่อเป็นสิริมงคล ยกตัวอย่างเช่น การจะสร้างบ้านของชนเผ่าม้ง ในอดีตที่ผ่านมาต้องมีพิธีฝังเมล็ดข้าวในบริเวณที่จะสร้างบ้านเรือน อธิษฐานบอกกล่าวสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเสี่ยงทายให้เมล็ดข้าวอยู่ครบ ไร่สิ่งรบกวน ถ้ารุ่งขึ้นตรวจสอบเมล็ดข้าวยังอยู่ครบทุกเมล็ด หมายถึงบริเวณดังกล่าวเจ้าของสถานที่ได้อนุญาตให้ปลูกสร้างบ้านได้ ปัจจุบันนี้พิธีกรรมดังกล่าวได้ลดความสำคัญลงและได้เลิกการปฏิบัติ ทั้งนี้ยังมีพิธีกรรมอีกจำนวนมากที่ได้เลิกปฏิบัติ บางอย่างถูกปรับเปลี่ยนในเรื่องระยะเวลาลง จำนวนสิ่งบูชาหรือของถวาย ได้แก่ หมู ไก่ วัวหรือควาย ให้เหมาะสมกับเวลาและทางด้านเศรษฐกิจ ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การจัดทำประกอบพิธีกรรมเรื่อง ผี สาง เทวดา ยังมียึด

ถือการปฏิบัติในกลุ่มผู้สูงอายุ ส่วนกลุ่มวัยรุ่นให้ความสำคัญเกี่ยวกับความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ลดน้อยลงไปและบางท่านไม่สามารถประกอบพิธีกรรมได้เลย การประกอบพิธีในปัจจุบันบางอย่างเป็นการผลิตซ้ำขึ้นมา เพื่อเป็นแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมและแปรเปลี่ยนให้เป็นมูลค่าทางเงินตรามากขึ้น นอกจากนี้ชนเผ่าม้งยังมีการปรับเปลี่ยนระบบความเชื่อเข้าสู่ระบบศาสนาได้รับเอาวัฒนธรรมทางศาสนามากขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินวิถีชีวิตปัจจุบันนี้

วิถีชีวิตของชนเผ่าม้ง ที่ได้ผ่านประสบการณ์เรียนรู้จากธรรมชาติและจากสังคมมนุษย์ด้วยกัน แล้วตั้งสมประสงค์ที่เรียนรู้แล้วไว้ ปรับตัวถ่ายทอดและปรับเปลี่ยนตามเหตุปัจจัยที่ไม่เคยหยุดนิ่งมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง และพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ไปในแนวทางที่เป็นความเจริญขึ้นหรือเสื่อมลงก็ได้ ชาวม้งมีความสามารถในการทำไร่เลื่อนลอย เพื่อปลูกข้าว ข้าวโพด ปลูกฝิ่น เลี้ยงสัตว์ เป็นประเภท หมู ไก่ วัว สำหรับเก็บไว้บริโภคในครัวเรือนและขายเสริมรายได้ การตั้งถิ่นฐานของชนเผ่าม้งในอดีตจะ ไม่มีความแน่นอนอนมีการอพยพไปเรื่อยๆ เมื่อพื้นที่เดิมทรัพยากรธรรมชาติทรอยหรือ ดินเสื่อมสภาพปลูกพืชไม่เจริญงอกงามหรือเกิดโรคระบาดเป็นเหตุทำให้ประชาชนเกิดล้มตายเป็นจำนวนมาก

อดีตที่ผ่านมาชุมชนบ้านคอยดีจะดำเนินวิถีชีวิตสามารถเลี้ยงปากท้องและครอบครัวอย่างไม่ยากลำบาก การสร้างที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่มสามารถหาได้จากทรัพยากรธรรมชาติที่หาง่ายในท้องถิ่นนั้น อีกทั้งการรักษาพยาบาลเมื่อมีอาการเจ็บป่วยเกิดขึ้นกับประชาชนภายในชุมชนจะใช้วิธีการรักษาพยาบาลด้วยภูมิปัญญาที่ได้สั่งสม สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ อาศัยทางด้านไสยศาสตร์และพืชสมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น นับเป็นมูลค่าทางสังคมที่ควรมีการรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจดบันทึกไว้ เพื่อการศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมต่อไปในอนาคต

ทางด้านการช่วยเหลือและความร่วมมือภายในชุมชนจะมีความผูกพันในลักษณะของระบบเครือญาติแน่นแฟ้นมาก ความเชื่ออาหารต่อกันของประชาชนในชุมชนจะแนบแน่น ความสามัคคีของประชาชนในชุมชนตลอดจนความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้านค่อนข้างดีมาก แต่ในปัจจุบันนี้เหตุการณ์ที่กล่าวมาจะมีลักษณะเป็นมุกกลับกันกับอดีต

พื้นฐานของประชาชนในหมู่บ้านคอยดีอพยพโยกย้ายมาจากหลายพื้นที่และต่างเวลากัน เมื่อเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ ทุกครอบครัวจะมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ทำไร่แบบเลื่อนลอย เก็บของป่าและล่าสัตว์ มีการเปิดพื้นที่ป่า ล้มต้นไม้ปล่อยให้แห้งแล้วเผา สำหรับปลูกข้าว ข้าวโพด และฝิ่น มีการเก็บเกี่ยวเอาผลประโยชน์จากป่าด้านเดียว ไม่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กฎระเบียบข้อบังคับของชุมชนที่จะควบคุมต่อผู้แสวงหาผลประโยชน์ไม่ให้เอาเปรียบต่อสิ่งแวดล้อมมากเกินไปภายในชุมชนไม่ได้กำหนดไว้เลย เพิ่งมากำหนดในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา ทุกคนจะแย่งใช้แบบขาดจิตสำนึก ไม่คำนึงถึงขีดความจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่

จากการที่ไม่ได้สร้างกฎระเบียบ ข้อบังคับ ทำให้เกิดการแย่งชิงและใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่บ้านคอยั่วจากบุคคลภายนอกและภายในชุมชน บุกรุกเร่งเปิดพื้นที่ป่าทำไร่เลื่อนลอย ลักลอบตัดไม้ เผ่าป่าเพื่อการทำไร่และการล่าสัตว์ การหาของป่าขายก็เป็นแบบลอนรากลอนโคนไม้ได้คำนึงถึงคนรุ่นหลังที่จะตามมา เกิดขบวนการเคลื่อนย้ายทรัพยากรธรรมชาติออกนอกพื้นที่ทุกรูปแบบ จนสภาพป่าไม้ลดลงเกือบหมด สัตว์ป่าเหลือน้อยเกือบสูญพันธุ์ และบางชนิดได้สูญพันธุ์จากบริเวณพื้นที่ไปแล้ว ทำให้ระบบนิเวศชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดผลกระทบต่อการค้ารงชีวิตประจำวันของสิ่งมีชีวิตทุกชนิด ทุกชีวิตเกิดการปรับตัวเพื่อการอยู่รอด มนุษย์เราก็มองเหมือนกันพยายามปรับตัวและปรับโครงสร้างทางสังคมให้เหมาะสมกับบริบทแห่งการเปลี่ยนแปลง เพื่อความอยู่รอดชีวิตแต่การปรับตัวอย่างเฉียวโดยไม่วางใจถึงความสมดุลระหว่างมนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในระบบนิเวศวิทยาชุมชนนั้นๆ ปลดปล่อยให้มีอัตราการเพิ่มของจำนวนประชากรและมีอัตราการเกิดของประชากรยังสูงไม่สัมพันธ์กับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมเป็นเหตุแห่งปัจจัยของการเปลี่ยนทางสังคมอย่างแน่นอน

ตามนโยบายของรัฐบาลโดยให้มีการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้มากขึ้น พยายามเข้ายึดพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมจากชาวบ้านส่วนมากเป็นพื้นที่ทำมาหากินของประชาชนและดินหมดสภาพ หมู่บ้านคอยั่วก็เป็นอีกแห่งหนึ่ง เป็นพื้นที่เป้าหมายที่ต้องเพิ่มพื้นที่ป่าของเขตบริเวณต้นน้ำ 1 เอ บริเวณดังกล่าวหมู่บ้านคอยั่วเคยอาศัยเป็นแหล่งเลี้ยงชีพทำการเกษตรแบบไร่เลื่อนลอยมาก่อน โครงการปลูกป่าเริ่มเข้ามาความเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนเริ่มเกิดขึ้น ประชาชนไม่สามารถเข้าไปหาอาหารเลี้ยงปากเลี้ยงท้องในบริเวณแหล่งเดิมได้สะดวกและง่ายเช่นเดิมอีก นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการขยายความเจริญออกสู่สังคมชนบท พัฒนาคณะชายขอบของสังคมให้เสมอภาคและทัดเทียมกันภายในสังคมไทย มีการตัดถนน ขยายเขตระบบไฟฟ้าเข้าสู่ทุกหมู่บ้านในชนบท วัตถุประสงค์ เพื่อให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น และให้ทันสมัยตามทฤษฎีทางอารยธรรมทางตะวันตกสนองตามนโยบายของผู้มีอำนาจที่เข้ามาบริหารบ้านเมืองประสงค์จะให้เกิดขึ้น แต่ขณะเดียวกันวิสัยทัศน์ของบุคคลดังกล่าวยังมีมุมมองในรัศมีที่ไม่ก้าวไกล ไม่นึกถึงโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมของไทยในระดับรากหญ้าที่มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อีกทั้งการนำทฤษฎีทางตะวันตกมาใช้แบบเป็นการลอกจากต้นแบบมาทั้งหมดไม่ได้ปรับแนวความคิดให้เป็นทฤษฎีใหม่สำหรับใช้กับสังคมไทย ถูแถมขัดแย้งตามทางตะวันตกอย่างไม่คิดพิจารณา

การขยายความเจริญสู่ชนบท การตัดถนน การขยายระบบไฟฟ้า เพื่อสะดวกในการสัญจรไปมาและการขนย้ายทรัพยากรเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมชนบทกลายเป็นสังคมเมืองมากขึ้นขยายออกไปเรื่อยๆ ตลอดจนระบบสื่อสารทางโทรทัศน์ วิทยุ ในปัจจุบันมุ่งเน้นแต่เรื่องความสะดวกสบายในชีวิตประจำวันสนองตามบรรทัดฐานชาติที่เข้าครอบงำ

สนับสนุนส่งเสริมการบริโภคสินค้าโดยไม่จำเป็น ทำให้ประชาชนติดอยู่กับภาพเหล่านั้นว่าเป็นสิ่งทันสมัยควรเอาเยี่ยงอย่าง เป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม การแก้ไขปัญหารีตติ้งน้ำกินน้ำใช้ที่ผ่านมามีการสร้างระบบประปาภูเขาเข้าสู่หมู่บ้าน มองแบบจำลองเป็นสิ่งที่ดีที่ชาวบ้านเกิดความประทับใจ มีความสะดวกสบายที่ได้ใช้น้ำบริโภคอุปโภคไม่ต้องไม่ตักน้ำจากบ่อน้ำหรือจากลำห้วย ถ้าปรับระบบการคิดทบทวนให้ละเอียดถี่ถ้วนซึ่งถึงรากเหง้าของสังคมเดิมของชนชาวไทยเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและการพบปะพูดคุยของประชาชนในชุมชนช่วงเวลาก่อนนั่งรถตักน้ำจากบ่อหรือช่วงเวลาอาบน้ำในลำธารด้วยกัน สิ่งนี้ทำให้เกิดความสนิทสนม มีความอบอุ่นและมีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดทางสังคมอีกวิธีหนึ่ง หลังจากมีระบบประปาเข้าสู่ทุกครัวเรือนสมาชิกทุกคนของชุมชนปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ พบปะน้อยลง พูดคุยกันน้อยลง กิจกรรมต่างๆ ทำเฉพาะภายในครอบครัวเท่านั้นทุกคนมีเวลาย่อยู่นอนในบ้านของตนเองมากขึ้น

กระแสการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง มีนโยบายในการพัฒนาประเทศ ตามแนวทางทฤษฎีอารยธรรมทางตะวันตก ไม่ต้องอยู่บนพื้นฐานเดิมของวัฒนธรรมคนไทย มุ่งเน้นเศรษฐกิจแบบทุนนิยม มุ่งเน้นการบริโภคนิยม ยึดหลักการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจที่วัดออกเป็นรูปเงินตราในภาพรวมทั้งประเทศ ขัดแย้งกับการกระจายรายได้ของประเทศ ซึ่งกระจุกเฉพาะในเมืองใหญ่และคนไม่กี่ตระกูล ดังคำเปรียบเปรยของพระพยอม ว่า “รวยกระจุก จนกระจาย” มีการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย การดูแลเรื่องทรัพยากรป่าไม้รัฐบาลพยายามรวบอำนาจไว้ในส่วนกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริงในชุมชน อีกทั้งการออกเอกสารสิทธิทำกินก็เช่นเดียวกัน

การถือครองและกรรมสิทธิ์ในที่ทำกิน สิทธิเกี่ยวกับการดูแลป่าชุมชน ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการคิดการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ของตนเอง ขาดความเป็นเจ้าของ นำไปสู่การขาดความตระหนักในการใช้ทรัพยากรแบบขาดจิตสำนึกต่อการใช้ทรัพยากรให้มีประโยชน์สูงสุด ไม่มีความรัก ความผูกพันในสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่มีอยู่เลย

ชุมชนบ้านคอยตัวถูกเปิดสู่สังคมภายนอก กระแสความเจริญหลังไหลเข้าสู่สังคมในชุมชนทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางด้านวัฒนธรรมกับการปรับตัวด้านวัฒนธรรมขึ้นภายในชุมชน ตามกระแสสังคมภายนอกที่เจริญกว่า ประชาชนในชุมชนจะรับเอาวัฒนธรรมที่คิดว่าดีมีประโยชน์มาปรับใช้กับการดำเนินชีวิตของตนเอง ภายในการติดต่อสื่อสาร รูปแบบและโครงสร้างที่อยู่อาศัย ความเชื่อเกี่ยวกับผีและศาสนาถูกปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม นอกจากนั้นแล้วโครงสร้างการปกครองในสังคมถูกปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์แห่งยุคสมัยในเวลานั้นเช่นเดียวกัน กระแสความเจริญของชนบทเพิ่มขึ้น สังคมของชนบทถูกปรับเปลี่ยนเป็นสังคมเมือง ประชาชนหันไปบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยและหาความบันเทิงจากสถานเริงรมย์ ทำให้ค่าครองชีพไม่พอกับรายรับ ประชาชนปรับแนวทางการดำเนินชีวิต มีการอพยพขายแรงงานไปสู่ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ

ร้านอาหาร การค้าขาย มีอาชีพใหม่หลากหลาย เพื่อเสริมรายได้ให้พอเพียงกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น จนไม่มีเวลาที่จะพูดคุย พบปะ คนในครอบครัวและชุมชน สิ่งที่เกิดตามมาระบบความสัมพันธ์ การปฏิสัมพันธ์ของเครือข่าย และคนภายในชุมชน ถูกปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระยะของยุคแห่งเวลานั้น

ข้อได้เปรียบของวัฒนธรรมทางตะวันตก ผู้คนที่ได้รับการสัมผัส ต่างมีความชื่นชอบต่อสิ่งใหม่ที่ได้รับจากการเปลี่ยนแปลงในชีวิต ที่มีแต่ความสะดวกสบายต่อชีวิตประจำวันและความสุขแห่งโลกมาหาที่เขาได้รับสิ่งเอื้อประโยชน์ ดังนี้

- ก. ความสะดวกสบายในการติดต่อสื่อสาร กับเพื่อนมนุษย์ทุกมุมโลก โดยเพียงหยิบโทรศัพท์มือถือเล็กๆ เอามือจิ้มๆ เลขตามปุ่มบนเครื่องมือแล้วสามารถพูดได้ทันที
- ข. ความสะดวกสบายการคมนาคม ทั้งการโดยสารบนเครื่องบิน บนรถยนต์ และบนเรือทางทะเลใช้เวลาที่สั้น พร้อมทั้งทั่วถึง โยงใยหากันในโลกใบนี้ และปัจจุบันนี้สามารถไปท่องเที่ยวในอวกาศได้อีกด้วย
- ค. ความสะดวกสบาย ในการเบิกถอนเงิน มีระบบไหลเวียนการเงินสะดวกสบายเพียงแต่เสียบบัตรเท่านั้นหรือยื่นบัตรสามารถแลกเปลี่ยนสินค้า
- ง. การสามารถรับรู้ข่าวสาร เหตุการณ์ของทุกมุมโลกในเวลาที่ยี่พร้อมกันเดียวกัน และสร้างความบันเทิงให้แก่ชีวิตถึงบ้าน

ความล้มเหลวของระบบคิด เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรในประเทศไทย โดยยึดถือตามทฤษฎีทางวัฒนธรรมทางตะวันตก

- ก. สรรพสิ่งทั้งหลายในโลกมีระบบดำรงอยู่อย่างแยกส่วน โดดเดี่ยวไม่เกี่ยวพันกัน เช่น ระบบเศรษฐกิจกับระบบนิเวศ เป็นสิ่งที่แยกกัน
- ข. ระบบคือกลไก ทำงานแบบกลไก และอยู่ในลักษณะของดุลยภาพตลอดเวลา เคลื่อนจากดุลยภาพหนึ่งไปสู่อีกดุลยภาพหนึ่งแบบราบรื่น ไม่มีความยุ่งเหยิง ไม่มีการผันแปรที่รุนแรง
- ค. ปรากฏการณ์ทั้งหลายเป็นผลผลิตของกฎสากล ซึ่งใช้ได้ทุกหนทุกแห่ง และทุกเวลา วิธีการพัฒนาเป็นวิถีทางเดียวกันหมด
- ง. การเข้าใจระบบและปรากฏการณ์ ในโลกนี้มีวิธีคิดวิธีเดียวเท่านั้นที่ถูกต้องและดีที่สุด

จ. เราสามารถเข้าใจระบบได้โดยการใช้เหตุผลโดยไม่ต้องใช้ความรู้สึกร่วมตัว และค่านิยมทางวัฒนธรรมเข้ามาร่วมด้วย

การปรับตัวทางนิเวศวิทยา (Ecological adaptation) ของประชาชน ต่อสภาพแวดล้อม อาหารการกิน พืชพันธุ์ธัญญาหาร พืชเศรษฐกิจ และสัตว์เลี้ยง มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันนี้ ในหมู่บ้านคอยตัวสัตว์เลี้ยงที่นิยมเลี้ยงในครัวเรือนดั้งเดิม คือ หมูพันธุ์พื้นเมืองของชาวม้ง การเลี้ยงหมูพันธุ์นี้จะปล่อยให้เสาะหาอาหารเองตามแหล่งธรรมชาติภายในหมู่บ้าน ปัจจุบันนี้การเลี้ยงหมูได้ลดความสำคัญลง เนื่องจากอาหารที่หมูต้องอาศัยกินในพื้นที่ได้หมดไป การเลี้ยงหมูยุคใหม่จำเป็นต้องทำคอกขัง ปล่อยพ่วงผ่านมิได้ ผู้เลี้ยงต้องออกเสาะแสวงหาอาหารจากภายนอกมาเลี้ยงทำให้เสียเวลาไม่คุ้มกับการลงทุน บางครั้งเกิดโรคระบาดทำให้หมูตายไม่รู้สาเหตุ ประสบปัญหาขาดทุน พืชที่ปลูกเป็นพืชเศรษฐกิจในท้องถิ่น ประเภทข้าวโพดได้ถูกปรับเปลี่ยนเป็นประเภทถั่วและขิง สัตว์เลี้ยงจะเป็นประเภทวัว

วัสดุ สิ่งของที่ใช้สำหรับในการปรุงอาหารของประชาชนในชุมชน ตลอดจนรูปแบบของอาหาร กรรมวิธีในการปรุงถูกคัดแปลงเปลี่ยนแปลงไป มีเครื่องชुरสอาหารมากขึ้น อาหารที่ได้จากป่าประเภทเนื้อสัตว์หรือประเภทพืช ปัจจุบันถูกนำเข้ามาจากตลาดภายนอกชุมชนโดยเฉพาะวัสดุสำหรับปรุงอาหาร เช่น เนื้อ นม ปลา อาหารสำเร็จรูป และเครื่องปรุงชुरสอาหาร

การปลูกบ้านเรือนของชาวเผ่าม้งในหมู่บ้านคอยตัว จากเดิมวัสดุที่ใช้จะเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายจากธรรมชาติในพื้นที่ เช่น ไม้จริงและไม้ไผ่ ทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณท้องถิ่นลดน้อย วัสดุการสร้างบ้านถูกปรับเปลี่ยนเป็นอิฐ บล็อก กระเบื้อง สังกะสี รูปลักษณะของบ้านเรือนตามประเพณีดั้งเดิมปลูกติดดิน บริเวณภายในบ้านเรือน อดดินให้แน่น ถูกปรับเปลี่ยนมาเป็นบ้านเรือนสองชั้น เหมือนกับบ้านเรือนของชาวไทยที่อยู่บนพื้นที่ราบหรือในเมืองมากขึ้น โครงสร้างภายใน เกี่ยวกับการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ใช้สอยถูกปรับเปลี่ยนเช่นกัน

การแต่งกายของชนเผ่าม้ง เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ค้ายหรือไหมที่ใช้ทอทอผ้า ที่เคยผลิตเองจากฝ้าย และปอที่อยู่ในไร่ ปัจจุบันต้องซื้อจากตลาด เสื้อผ้าซื้อเป็นประเภทสำเร็จรูปมากขึ้น เนื่องจากหาได้ง่ายราคาถูกกว่าที่ทอเอง ทั้งไม่ต้องเสียเวลาในการเตรียม รูปแบบทรงยังสวยงาม มีความหลากหลายเลือกตามชอบใจ ประชาชนชาวเขาเผ่าม้งหันมาสวมใส่เสื้อผ้าสำเร็จรูปมากขึ้น ตลอดจนสวมใส่เมื่อไปติดต่อประสานงานกับคนในสังคมอื่นยังเป็นที่ยอมรับทางสังคมอีกด้วย

วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวเขาเผ่าม้ง ได้ถูกปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนของระบบนิเวศชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างเช่นวิถีชีวิตดั้งเดิมของชน

เผ่าม้งทำไร่แบบเลื่อนลอย ปลูกข้าว เพื่อบริโภคในครอบครัว ปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนวิถีเข้าสู่อาชีพการค้าขายกับคนพื้นราบ และการเคลื่อนย้ายไปงานทำต่างถิ่นมากขึ้น

โครงสร้างของครอบครัวของชาวเขาเผ่าม้ง เกิดการเคลื่อนไหวปรับโครงสร้างการอยู่ร่วมกันแบบอาศัยเป็นโครงสร้างครอบครัวขยายมีปฏิสัมพันธ์ทางระบบเครือญาติสูง มีการปรับเปลี่ยนเป็นโครงสร้างครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น พบในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีการศึกษาและผ่านประสบการณ์การเรียนรู้จากสังคม ส่วนมากจะให้เหตุผลเกี่ยวกับปรับโครงสร้างทางครอบครัวว่า เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพทางด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน และความต้องการอิสระในชีวิตเป็นส่วนตัว

โครงสร้างทางสังคม ระบบการปกครองในชุมชนชาวเขาใช้แบบผสมผสานระหว่างแบบทางการที่กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดกับวิถีชีวิตภูมิปัญญาเดิมที่ปกครองกันมาในอดีต โดยมีการเลือกผู้นำทางตระกูล (แซ่) แต่ละตระกูลจะเลือกผู้นำมา 1 คนเป็นหัวหน้าหมวดดูแลกันภายในตระกูลก่อนเป็นอันดับต้น ปัจจุบันความสัมพันธ์ภายในชุมชนจะออกมาในลักษณะของการใช้รูปแบบ กฎเกณฑ์ บังคับมากขึ้นสอดคล้องตามวัฒนธรรมประชาชนชาวไทยพื้นที่ราบมากขึ้น การช่วยเหลือต่อกันภายในชุมชน การจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณพื้นที่ของชุมชนจะเป็นลักษณะของการใช้สร้างกฎเกณฑ์ทางสังคมกำหนดขึ้นมาใช้บังคับ

หลังจากการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศชุมชน ประชาชนเกิดการอพยพแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคการบริการ ประชาชนทำงานหนักขึ้น เพื่อให้ได้รายรับมากขึ้นชดเชยกับค่าครองชีพที่เปลี่ยนแปลงไป โครงสร้างทางสังคมของชุมชนชนบทถูกปรับเปลี่ยนเป็นโครงสร้างสังคมใหม่คล้ายคลึงกับโครงสร้างสังคมเมือง ประชาชนตื่นรนทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ให้ความสำคัญแก่ประโยชน์ส่วนรวมน้อยลงไป ความเอื้ออาทรในระบบเครือญาติห่างเหินมากขึ้น สังเกตจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครัวเรือนที่มีสมาชิกมากเกิดความขัดแย้งเพิ่มขึ้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจมีความฝืดเคืองรายรับน้อยกว่ารายจ่ายและของป่าลดลงไม่สามารถเก็บหาของป่าให้พอเพียงกับความต้องการที่จะเลี้ยงกันภายในครอบครัวได้

นอกจากนี้ความสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชนจะมีความขัดแย้ง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ความช่วยเหลือเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ความร่วมมือน้อยลงไป ต้องใช้มาตรการทางกฎระเบียบบังคับจึงจะเกิดความร่วมมือขึ้น การเข้าร่วมกิจกรรมงานพิธีกรรมของชุมชนและตระกูลของตนเอง เช่น การเซ่นไหว้ประจำปีตระกูล เทศกาลปีใหม่ จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมน้อยลงไปทุกปี นั้นแสดงให้เห็นว่า หลังจากการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศชุมชน ทำให้วิถีชีวิต ความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะแนวทางที่มีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ห่างเหินกัน

ทั้งระบบเครือข่าย การช่วยเหลือกันภายในชุมชน มีความขัดแย้งกันมากขึ้น ต้องใช้กฎระเบียบทางสังคมเข้าควบคุมหรือบังคับ

อภิปรายผล

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมหมู่บ้านคอดีว ในอดีตระบบนิเวศวิทยาชุมชนในพื้นที่ประกอบด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์เอื้อต่อการดำรงชีวิตประชาชนและสิ่งมีชีวิตในบริเวณนั้น วิถีชีวิตของประชาชน ทำการเกษตรแบบพออยู่พอกิน มีจารีต ประเพณี ความเชื่อที่มีผลต่อสังคมมนุษย์และสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติให้อยู่ร่วมกันแบบพึ่งพาดอกัน

กระแสการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมเกิดขึ้นตามวัฒนธรรมทางตะวันตกได้แผ่ขยายแทรกซึมเข้าทุกอณูของสังคมในชนบท ทำให้สภาพแวดล้อมถูกคัดแปลง แก๊ว ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่มีการเร่งใช้ เพื่อตอบสนองต่อการด้านบริโภคโดยตรงหรือรูปแบบของสินค้าส่งออกนอกพื้นที่เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม การคมนาคมสะดวก ความรุนแรงของคลื่นขยายทรัพยากรจะเพิ่มมากขึ้นไปด้วยกลายเป็นวัฒนธรรมแบบใหม่มิได้คำนึงถึงความจำกัดของทรัพยากรส่งผลต่อการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้ระบบนิเวศชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลง การมีกระแสไฟฟ้า มีระบบประปา เข้าสู่ชุมชน ทำให้วิถีชีวิตของประชาชนเปลี่ยนแปลงมากขึ้น มีเครื่องอำนวยความสะดวกและสร้างความบันเทิงเพิ่มขึ้นในชีวิตประจำวัน

วัฒนธรรมทั้งที่เป็นวัตถุและมีใจวัตถุ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บังคับมิให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคงเป็นไปได้อาก การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมทั้งสองนั้น ใช้เวลาที่แตกต่างกัน วัฒนธรรมที่มีใจวัตถุเกิดการเปลี่ยนแปลงต้องใช้เวลาานพอสมควรและเป็นไปอย่างช้าๆ กระแสความเจริญที่ลั่งไหลลงสู่ชุมชนชนบท ทำให้สังคมเกิดวิวัฒนาการ การติดต่อสื่อสารกับสังคมอื่นมากขึ้น เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกับวัฒนธรรมชุมชนอื่น มีการรับเอาวัฒนธรรมของสังคมที่เจริญมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การแต่งตัว ภาษาประเภทอาหาร โครงสร้างครอบครัว ที่เห็นว่ามีความสะดวกสบายต่อชีวิตของตนเองและครอบครัว เป็นอัตรลักษณ์ใหม่เกิดขึ้น จะมีวิวัฒนาการไปที่ละนิดจนในที่สุดจะกลมกลืน และยึดถือเป็นวัฒนธรรมของตนเอง จนบางครั้งได้สูญเสียชาติพันธุ์ของตนเองไป กรณีตัวอย่างเช่น ชนชาติพม่า(เมียร์มาร์) ได้พยายามกลืนชาติพันธุ์มอญ ทำให้เป็นพม่า ใช้วิธีการเข้าไปทำลายวิถีชีวิต ความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมภายในสังคมของมอญ

ความหรรษาฟุ่มเฟือยตามกระแสแห่งวัฒนธรรมทางตะวันตก ที่เข้าไปผลักดัน หรือเป็นสิ่งเร้า ก่อให้เกิดความสะอึกส่าย เปรียบเทียบกับสังคมในอดีตหมู่บ้านชนเผ่าม้ง บุคคลใดที่มีม้า ลา หรือล่อ ถือว่าบุคคลนั้นมีฐานะทางสังคม เป็นที่ยอมรับ ยกย่อง และนับถือในสังคม

กระแสการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมที่ได้เข้ามาทำลาย วิถีชีวิต จารีต ประเพณี โดยมีการนำรถยนต์ จักรยานยนต์ มาใช้แทนแรงงานสัตว์ ซึ่งเป็นปัจจัยด้านแรงงาน ลดความสำคัญของสัตว์จากการใช้แรงงานเปลี่ยนเป็นความสำคัญด้านการเป็นอาหารหรือการค้าขายฟุ้งกลไกทางตลาดเป็นหลัก นำเอาเทคโนโลยีทางการเกษตรเข้ามาปรับปรุงคุณภาพของผลผลิต เพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาด

วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชนเผ่าม้ง ในอดีตทำการเกษตรแบบพอเลี้ยงชีพ เมื่อกระแสการบริโภคนิยมแทรกซึมเข้าสู่สังคม ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยน วิถีคิด วิถีชีวิต การดำรงชีวิตใหม่ เป็นแบบระบบการเกษตรเชิงพาณิชย์ มีการปลูกพืชเศรษฐกิจแทนฝิ่น การทำไร่เลื่อนลอย การบุกเบิกพื้นที่ป่าน้อยลง พยายามปรับปรุงพื้นที่เดิมมีการใช้สารเคมีมากขึ้น กระแสสังคมปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงชุมชนต่างๆ มีการแบ่งปันเขตแดนระหว่างกันชัดเจนขึ้นและมีกระแสเรียกร้องที่จะดูแลป่าและทรัพยากรธรรมชาติพร้อมทั้งมีการอนุรักษ์เป็นสมบัติของชุมชนเอง พื้นที่ทำมาหากินของชนเผ่าที่อยู่ตามไหล่เขาทุกเผ่า จะไม่มีเอกสารสิทธิ์ใดๆที่บ่งบอกการเป็นเจ้าของที่สมบูรณ์ ซึ่งขัดต่อวิถีชีวิตจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนที่แท้จริง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ของรัฐในปัจจุบันยังมีความขัดแย้งในความเป็นจริงของวิถีชีวิตในชุมชนชนบทที่ต้องได้รับการแก้ไขในโอกาสต่อไป ในอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงในสังคมปัจจุบัน การอพยพเคลื่อนย้ายไปหาแหล่งที่ทำมาหากินใหม่ที่อุดมสมบูรณ์อย่างเช่นในอดีตคงเกิดขึ้นได้ยากในสังคมปัจจุบัน นอกเสียจากเป็นรูปแบบอพยพไปขายแรงงานเป็นช่วงๆ ยามว่างจากงานในไร่ในเมืองใหญ่เหมือนกับคนพื้นราบ การอพยพสู่เมืองใหญ่ ปัญหาที่จะตามมาสู่สังคมชนบท คือปัญหาโรคเอดส์ โสเภณี ฯลฯ

วิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ด้านหนึ่งถูกเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เช่น การมีหลักประกันด้านสุขภาพ ความเท่าเทียมของความเป็นมนุษย์ในสังคม บทบาทของสตรีชาวเขา ในอดีตผู้หญิงมักจะไม่มีบทบาททางสังคม ไม่มีสิทธิ์ไม่มีเสียง ถูกควบคุมจากฝ่ายผู้ชาย มีการซื้อขายในลักษณะการให้ค่าสินสอดแก่บิดามารดาฝ่ายหญิง ทางฝ่ายหญิงจะมอบบุตรสาวให้เป็นสมบัติของสามี ต้องทำงานหนักในไร่และเลี้ยงดูบุตรเท่านั้น แต่ในปัจจุบันนี้ได้ถูกเปลี่ยนแปลงผู้หญิงสามารถมีบทบาททางสังคมได้ มีอำนาจต่อรองมากขึ้น สามารถศึกษาเล่าเรียนระดับที่สูงได้ ทัดเทียมชายมากขึ้น

ระบบเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผี สางและเทวดา ยังคงมีอยู่ในสังคมชนเผ่าม้ง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ สำหรับคนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญตรงจุดนี้น้อยลง วัยรุ่นส่วนมากไม่รู้และไม่สามารถประกอบพิธีกรรมต่างๆ ได้ แนวโน้มในอนาคตการนับถือเกี่ยวกับศาสนาเข้าแทนที่ความเชื่อดั้ง

กล่าว ความสัมพันธ์ภายในชุมชนเป็นลักษณะการใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับตามกฎหมายบ้านเมือง ถูกนำเข้ามาแทนที่การปกครองแบบภูมิปัญญาเดิมแบบผู้นำเผ่า ความแน่นแฟ้นของระบบความสัมพันธ์ทางเครือญาติจะค่อยๆ ลดลง ประชาชนมีการอพยพขยายแรงแมืองใหญ่มากขึ้น การปฏิสัมพันธ์ของระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคนในชุมชนลดน้อยลงเช่นเดียวกัน มีการผลิตซ้ำทางด้านวัฒนธรรมออกมาในรูปแบบเป็นสินค้าเพื่อเป็นจุดขายให้แก่นักท่องเที่ยวพร้อมที่แปลงเป็นมูลค่าทางระบบเงินตรามากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาชุมชนในชนบท โดยเฉพาะบนพื้นที่สูงได้นำสู่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนอย่างแน่นอนทั้งในทางที่ดี และไม่ดี ผลกระทบที่เป็นผลเสียหลายประการที่เกิดขึ้นให้เห็นทั้งเป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น มลภาวะเป็นพิษ การสูญเสียทางด้านวัฒนธรรม ฯลฯ หน่วยงานที่มีโครงการเข้าไปพัฒนา ควรคำนึงให้รอบคอบถึงผลที่เกิดขึ้นทั้งสองด้าน พร้อมทั้งให้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ประชาชนในพื้นที่ควรมีส่วนร่วมในการคิด การปฏิบัติ และเรียนรู้ถึงผลกระทบที่จะเกิดต่อชุมชนภายหลังเสร็จสิ้นโครงการ มีมาตรการรองรับและแผนที่จะควบคุมทุกขั้นตอน นอกจากนี้แล้วประชาชนควรมีการเรียนรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเองทุกๆ ด้าน เพื่อให้เกิดความรัก ความผูกพันต่อชุมชน นำไปสู่การอนุรักษ์ หวงแหนทางด้านวัฒนธรรมให้คงไว้สู่ลูกหลานที่เกิดตามมาในอนาคต

ปัญหาที่เกิดขึ้นที่มาจากผลของการพัฒนาแต่ละโครงการของรัฐบาลที่เข้าไปจัดการในชุมชนเท่าที่ผ่านมา ได้เป็นปัญหาในปัจจุบัน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

ก. ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเดิมของชุมชน โดยเฉพาะการพัฒนาที่ไม่ตั้งอยู่บนพื้นฐานเดิมของชุมชนในระดับรากหญ้าในสังคมที่มีอยู่ ไม่มีการสำรวจความต้องการของชุมชน หรือพยายามปกปิดข้อมูลที่เป็นจริงตลอดจนผลกระทบทางบวกและลบต่อชุมชน คำนึงถึงแต่ผลประโยชน์ทางบวกด้านเดียว เช่น กรณีการสร้างเขื่อนต่างๆ ในปัจจุบันที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

ข. ปัญหาการแพร่ระบาดของสิ่งเสพติดระบบนิเวศชุมชนเปลี่ยนแปลงการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ กระแสความเจริญเข้าสู่สังคม ย่อมส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างแน่นอน อย่างเช่น เกิดการเคลื่อนย้ายของประชากร สังคมชนบทเปลี่ยนเป็นสังคมเมือง ความผูกพันในสังคมลดน้อยลง สิ่งยั่วยุทางกิเลสตัณหาเพิ่มมากขึ้น ช่องทางทำมาหากินหลากหลาย ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้น ยาเสพติดเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว ทำให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสังคมในปัจจุบัน

๘

ก. ความทันสมัยที่ล้นเหลือเข้าไปสู่สังคมในชนบท ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญในด้านพฤติกรรมและทัศนคติของชาวชนบท ความทันสมัยในที่นี้เริ่มจากการมีถนนหนทางที่สะดวกสบายในการติดต่อกับชาวพื้นราบ การได้ยินได้ฟังและได้เห็นสิ่งต่างๆ จากทางวิทยุและโทรทัศน์ การได้พบปะกับคนต่างวัฒนธรรม ค่าครองชีพสูงขึ้น จำเป็นต้องหารายรับเพิ่มขึ้น อาชีพขายบริการทางเพศเป็นทางเลือกหนึ่งที่เกิดขึ้น จนนำไปสู่คุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคมลดลง ปัญหาโรคเอดส์สู่ชุมชนเพิ่มทวีขึ้น

ง. ปัญหาสังคม อื่นๆ ความทันสมัยของสังคม ความเจริญก้าวหน้าของชุมชน ประกอบกับการเดินทางที่สะดวกรวดเร็ว ประชาชนมีการอพยพเข้าสู่เมืองใหญ่หางานทำ แสวงหาความก้าวหน้าในชีวิต หาประสบการณ์แปลกๆ ที่ไม่มีในชุมชนของตนเอง แต่ตัวเองขาดประสบการณ์ในสถานที่ใหม่ โคนเอารัดเอาเปรียบต่างๆ นานาจากสังคมในเมืองใหญ่ เกิดปัญหาเด็กเร่รอนในเมืองใหญ่ ตลอดจนเศรษฐกิจระบบเงินตราทำให้คนในชุมชนชนบทเกิดความตึงเครียดสูง โรคประสาทเริ่มคุกคามบั่นทอนคุณภาพชีวิต มีปัญหาทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกาย ชัดแย้งเรื่องผลประโยชน์กัน ปัญหาการลักขโมย เกิดความไม่สงบ และเกิดอาชญากรรมในสังคม

จ. ปัญหามลภาวะเป็นพิษ ทั้งทางดิน ทางน้ำ ทางอากาศ และทางเสียง สิ่งที่เกิดขึ้นมีผลต่อสุขภาพของมนุษย์แทบทั้งสิ้น เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ขอบกรณีสตัวอย่าง ผลของจากการใช้สารเคมีเพื่อบำรุงพืชเศรษฐกิจให้พืชเจริญงอกงาม ได้ผลผลิตตามความต้องการของตลาด ทำให้สารเคมีตกค้างในห่วงโซ่อาหารมีผลต่อสุขภาพของสิ่งมีชีวิตหรือผลจากการทำลายระบบนิเวศชุมชนของประชาชน การทิ้งขยะหรือปัญหาขยะ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งพวกนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศชุมชนที่มีอยู่เดิม ส่งผลต่อโครงสร้างทุกระบบในสังคมของระบบนิเวศชุมชน เกิดการเคลื่อนไหวเพื่อปรับสภาพของตนเอง ถ้าปรับได้ยังอยู่ในภาวะที่สมดุลผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจจะไม่ชัดเจนปรับตัวไม่ได้ย่อมส่งผลให้เกิดการล่มสลายของระบบนิเวศวิทยาชุมชนไปในที่สุด